

Kvaliteeditagamise süsteem
kutsehariduses,
õppe läbiviimise õigus

Kalle Toom
Kutsehariduse osakond

Anda taustateadmisi

- ajalisest taustast
- miks kujundati riiklik tunnustamine/
akrediteerimine just selliseks
- kutsehariduse kvaliteedist
- ootustest

Riiklik tunnustamine koosneb:

- sisehindamisest,
- akrediteerimisest (ehk õppe läbiviimise õiguse pikendamisest) ja
- õppe läbiviimise õiguse andmisest

Üldisest taustast

Üleminekuaeg on läbi!

- uus kutseõppeasutuse seadus (KÕS), kutseharidusstandard (KHS) ja teised määrused
- uued õppeliigid, õppekavasüsteem
- muutunud kvalifikatsiooninõuded
- osaliselt muutunud õppekavarühmad
- luuakse uued õppekavad, hakatakse rakendama uut hindamissüsteemi
- muutuvad nõuded kooli dokumentidele ja lõputunnistustele

Akrediteerimine toimub täies ulatuses uue kutseõppeasutuse seaduse (KÕS) alusel

Õppe läbiviimise õigus KÕSis

Õppe läbiviimise õigus on ministri käskkirjaga koolile antud **tähtajaline õigus viia läbi tasemeõpet õppekavarühmas**

Õppe läbiviimise õigus antakse **uue kooli asutamisel** või õppe läbiviimise õigust omavas koolis **tasemeõppe avamisel uues õppekavarühmas**

Õppe läbiviimise õiguse saamiseks uues õppekavarühmas **esitab kool taotluse HTMile hiljemalt kuus kuud enne õppetöö algust**

Õppe läbiviimise õiguse pikendamine

Õppe läbiviimise õiguse pikendamisel hinnatakse õppekasvatustöö, eestvedamise ja juhtimise, personalijuhtimise, huvigruppidega koostöö ja ressursside juhtimise **toimivust ja jätkusuutlikkust**

Õppe läbiviimise õiguse pikendamiseks **akrediteeritakse asjaomast õppekavarühma**

Akrediteerimine on sisehindamisele toetuv sõltumatute hindajate poolt õppekavarühmade lõikes läbiviidav välishindamine

Õppe läbiviimise õiguse pikendamiseks **esitab kool taotluse hiljemalt 12 kuud enne** õppekavarühmas õppe läbiviimise õiguse tähtaja möödumist

Akrediteerimise fookus on

- õppekava rakendamise,
- õppetöö metoodiliste aluste,
- õppija arengu,
- õppekava ja õppeprotsessi arendamise ning
- õppetulemuste

kvaliteedil ja jätkusuutlikkusel

... kehtetuks tunnistamine / pikendamisest keeldumine

Ministril on õigus tunnistada õppe läbiviimise õigus kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- ilmneb, et kooli tegevus on vastuolus seaduse või selle alusel antud õigusaktiga
- kool või kooli pidaja ei ole ettenähtud tähtpäevaks ja korras täitnud järelevalve tulemusel tehtud ettekirjutust
- kool ei ole 12 kuu jooksul pärast õppe läbiviimise õiguse saamist alustanud õppetööd vastavas õppekavarühmas
- kool on õppe läbiviimise õiguse taotlemisel või akrediteerimisel esitanud valeandmeid

Akrediteerimise tulemus

Hindamisnõukogu ettepaneku alusel teeb minister ühe järgmistest otsustest:

- pikendab õppe läbiviimise õigust õppekavarühmas **kuue aasta** võrra
- pikendab õppe läbiviimise õigust õppekavarühmas **kolme aasta** võrra
- **keeldub** õppe läbiviimise õiguse pikendamisest

2011–2013 läbiviidud pilootvoorus täisakrediteeringu saanud koolide ÕKR-des loetakse õppe läbiviimise õigus pikendatuks kuueks aastaks alates KÕSi jõustumisest

Tulemuseks on kolmevalentne hinnang, sisuliselt mitte-eristav hindamine:

- **kindlalt ületas lävendi**
(üsna selge ning küsimusteta)
- **ületas lävendi, aga probleemidega**
(kõige suurema amplituudiga ning sellest tulenevate küsimustega)
- **ei ületanud lävendit**
(seni pole ette tulnud)

Akrediteerimise eesmärgid

Tagasiside õppekasvatustöö tasemest:

- kooli pidajale, õppe rahastajale, õppida soovijale, tööandjale, partnerile, kutsenõukogule

Saavutada **kindlustunne**, et kool on ÕKR-s piisavalt hea – ületab lävendi

- aga lävend sõltub ...

... piisavalt hea, et **pälvida usaldus** koolitada kvalifitseeritud spetsialiste jätkuvalt heal tasemel ka tulevikus ning anda oma lõpetajatele kutse

... eesmärgid

Kuid ... Kontekst! Kontekst! Kontekst!

- kutseõppe tase on määratud EKR-i tasemega, sisu kutsestandarditega
- kool ja õpetaja on õppe läbiviimisel autonoomne
- iga kool ja kooli iga ÕKR on erinev nii oma tegevuskeskkonna kui õpilaste ja lõpetajate poolest

Üleriigiline võrdluspilt ei ole eesmärk omaette

- kasutatav prioriteetide seadmisel ning tegevuste ja koostöö kavandamisel
- sisuks ei ole soov ega vajadus koostada koolide pingeridu, küll aga on see *benchmark* koolide endi jaoks (sisehindamine ja vastastikune õppimine)

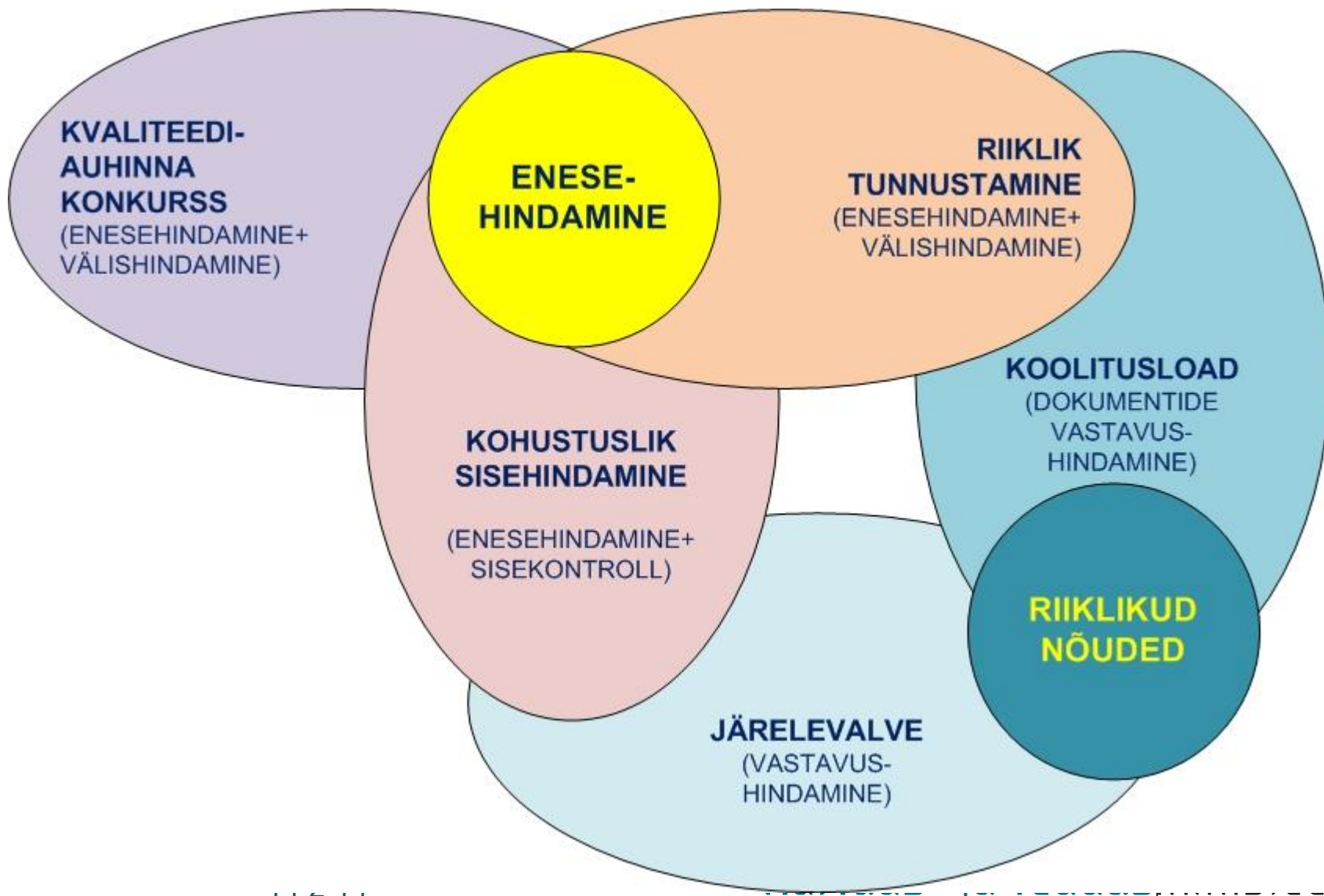
... aga lävend sõltub ja kontekst ja ...

Riiklik tunnustamine on kvaliteeditagamise instrument, millega kutseõppe huvipooltele, eelkõige koolituse tellijatele ja tööandjatele, luuakse kindlustunnet õppekasvatustöö taseme osas

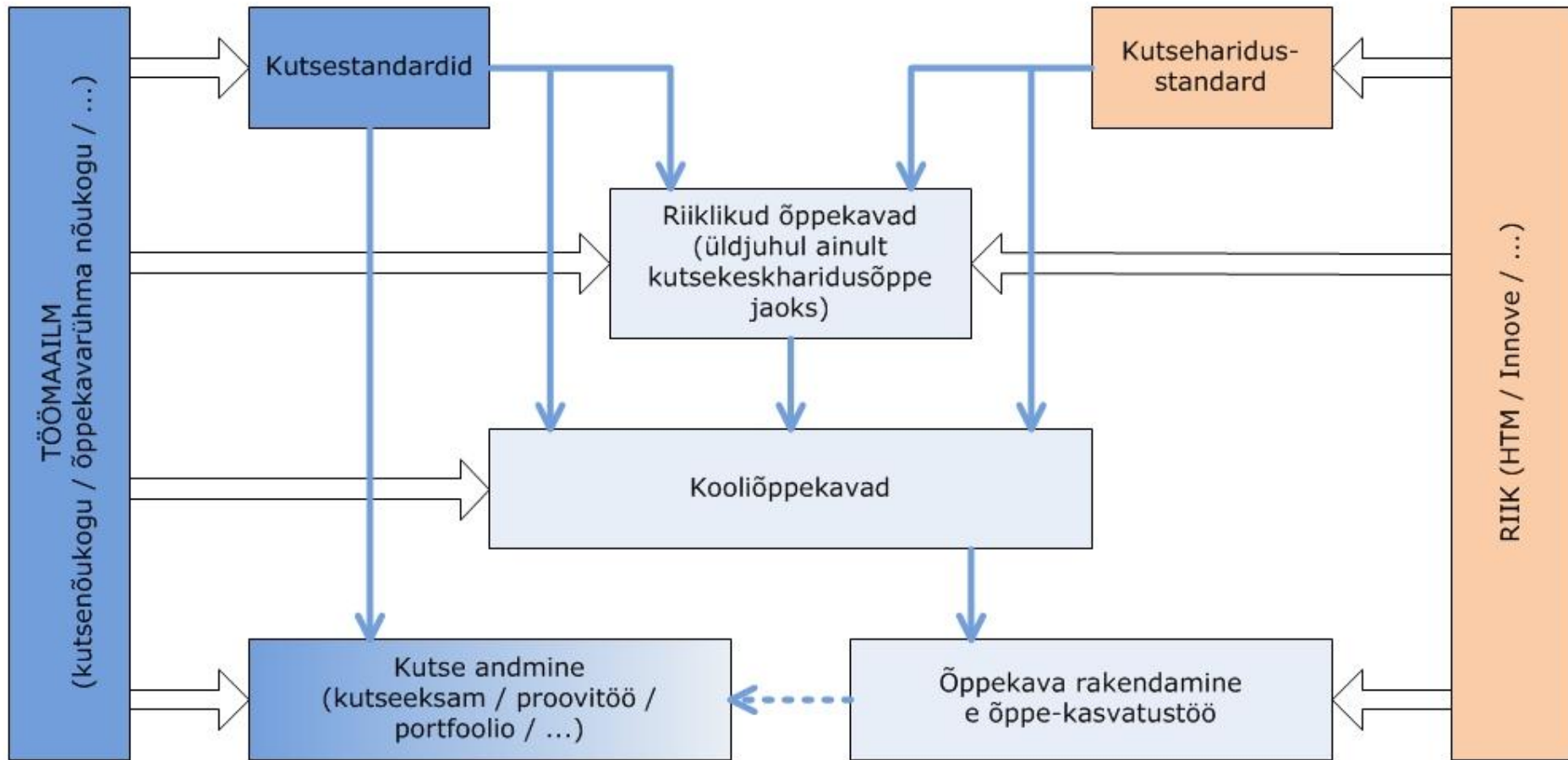
Aga mõõdupulka pole!

... ootused koolile on muutunud!

Uus õppekavasüsteem ja akrediteerimine

Kutseõppeliigid

Vanad	Uued
408 – kutseõpe PK&G	421 – 2. t. esmaõpe
409 – põhihariduseta	431 – 3. t. esmaõpe
410 – põhihariduse baasil	441 – kutsekeskharidus
411 – kutsekeskharidus	442 – 4. t. esmaõpe
412 – keskhariduse baasil	443 – 4. t. jätkuõpe
	452 – 5. t. esmaõpe
	453 – 5. t. jätkuõpe
Täiskasvanukoolitus	Täiendusõpe

Kes on kooli poolt pakutava õppe sihtrühmad ja kas nad saavad koolilt seda, mida nad vajavad?

Senised tulemused

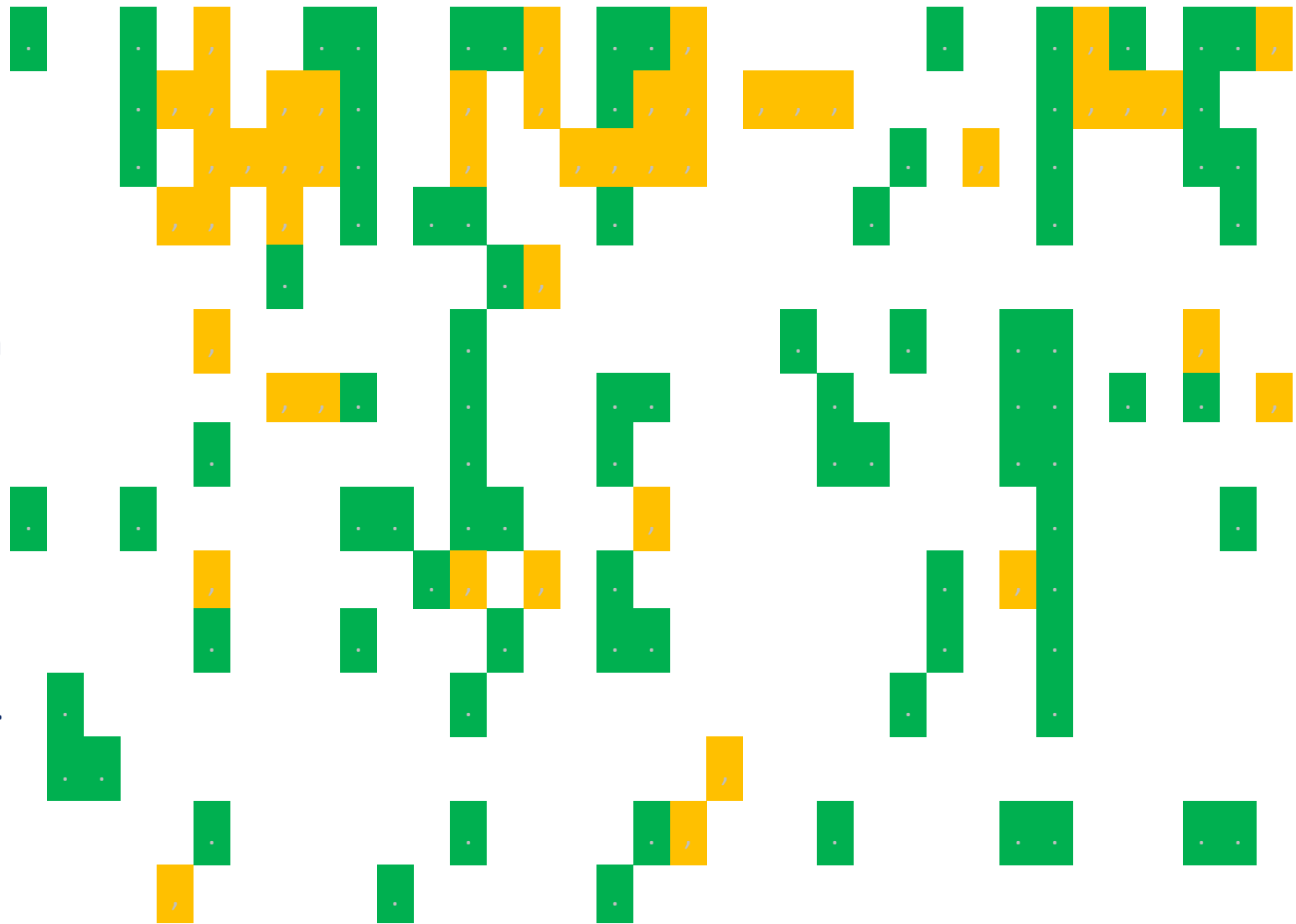
Kuus semestrit
akrediteerimist (2011-
2013)

35 kooli 47-st (koos
rakenduskõrgkoolidega)

15 õppekavarühma:

- majutamine ja toitlustamine
- ehitus ja tsiviilrajatised
- juhtimine ja haldus
- põllundus ja loomakasvatus
- arvutiteadused
- elektrotehnika ja energeetika
- mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika
- elektroonika ja automaatika
- reisimine, turism ja vabaaja veetmine
- hulgi- ja jaekaubandus
- mehaanika ja metallitöö
- metsandus
- audiovisuaalne ja muu meedia
- muusika ja esituskunstid
- toiduainete töötlus ja -tootmine

13 5 Maj.-toitl.
 5 14 Ehitus
 6 10 Arvutit.
 7 3 Juht.-hald.
 2 1 Põllundus
 5 2 Elektrotehn
 9 3 Mootorliik.
 7 0 Elektr.- aut.
 8 1 Turism
 4 4 Kaubandus
 7 0 Toiduainet.
 4 0 Audiovis.m.
 2 1 Muusika-b.
 8 1 Meh.- met.
 2 1 Metsandus

8946
 6634

Meeldetuletuseks: kooli ülesanded ja kohustused kutseõppe korraldamisel

Kutseõppe korraldamise eesmärk on luua võimalused sellise isiksuse kujunemiseks, kellel on teadmised, oskused, vilumused, hoiakud ja sotsiaalne valmidus töötamiseks, ühiskonnaelus osalemiseks ja elukestvaks õppeks

Eesmärgi saavutamiseks täidab kool järgmisi põhiülesandeid:

- toetab elukestva õppe võtmepädevuste omandamist, et võimaldada õppijal edukalt toime tulla muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas
- toetab õppija kutse-, eri- ja ametialase kompetentsuse kujunemist, et võimaldada tal tööturul edukalt toime tulla
- kujundab ja toetab õppija motivatsiooni elukestvas õppes osalemiseks

Põhiülesannete täitmiseks ja õppe kvaliteedi tagamiseks kool:

- korraldab õppekasvatustööd nii taseme- kui täiendusõppes kõigi õppijate arengu toetamiseks;
- tagab õppijale tugiteenuste, sh karjääriteenuste, õpiabi, eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuste ning käesolevas seaduses sätestatud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse;
- teeb õpetatavates valdkondades pedagoogilist, metoodilist ja tehnoloogilist arendustööd;
- tagab õppe kättesaadavuse, luues paindlikud õppimisvõimalused erinevatele sihtrühmadele;
- loob tingimused õppijate toitlustamiseks ja majutamiseks;
- loob tingimused õppijate huvi- ja omaalgatuslikuks tegevuseks;
- tagab õppijate koolis viibimise ajal nende vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse;

- teeb koolitusvajaduse väljaselgitamiseks, õppe kvaliteedi parendamiseks ning muudel asjakohastel eesmärkidel nii riigi sees kui ka rahvusvahelist koostööd teiste õppeasutustega, sotsiaalpartneritega, kohaliku omavalitsuse üksustega ja teiste partneritega;
- tagab töötajatele töökorralduse ja -keskkonna neile seatud ülesannete täitmiseks ning võimalused enesetäienduseks;
- tagab kooli taristu korrashoiu ja arendamise;
- kujundab sihipäraselt kooli ja kutsehariduse mainet;
- osutab õppekasvatustöö toetamiseks ning riigivara otstarbekaks ja säästlikuks kasutamiseks tasulisi teenuseid põhimääruses sätestatu alusel.

NB! Akrediteerimine ja enesehindamine ei ole pelgalt selle loetelu vastu kontrollimine!

(Vastavus)Hindamisest

Eesti Standardikeskus sõnastab selle nii:

„Vastavushindamine on tegevus, mis on seotud vastavate nõuete täitmise otsese või kaudse kindlakstegemisega või kontrollimisega. Tüüpilisteks vastavushindamise protseduurideks on proovivõtt, katsetamine ja inspekteerimine; hindamine, tõendamine ja vastavuse kinnitamine (sertifitseerimine); akrediteerimine ja heakskiitmine ning ka nende kombinatsioonid.“

Akrediteerimise puhul oleme võtnud asja kitsamalt:

„Akrediteerimine ei ole kindlasti vastavushindamine, kuna me ei kasuta standardit, millele vastavust hinnatakse.“

Vastavushindamine on järelevalve ja seal on standardiks õigusaktid. Akrediteerimisel on eelduseks, et õigusaktidele vastavus on tagatud (ehk siis vastavushindamine on tehtud õppekava registreerimisel ja õppe läbiviimise õiguse taotlemisel).“